

MILADA ŘÍHOVÁ, Dvorní lékař posledních Lucemburků. Albík z Uničova, lékař králů Václava IV. a Zikmunda, profesor pražské univerzity a krátký čas i arcibiskup pražský. Praha 1999, 203 stran.

Knížku Milady Řihové vydalo nakladatelství Karlovy univerzity (Karolinum), jejímž profesorem Albík z Uničova byl. Ač je historii znám spíše jako pražský arcibiskup v kritickém roce 1412, nebyl profesorem bezvýznamným. Podle autorčina názoru a v souladu s jejími důkazy byl dokonce vynikajícím reprezentantem neméně vynikající pražské medicíny v prvních desetiletích 15. století, období vývoje medicíny, jehož si moderní výzkum příliš nevšimá a jež je moderním zrakem viděno jako období předvědecké, plné temnoty a pověry. I této představě publikace Milady Řihové úspěšně čelí.

Albík jako lékař nestál mimo pozornost historiků medicíny zcela, takže mohla autorka užít starších edicí a prací (viz seznamy na str. 189-192). Založila však svou práci na novém a důkladném studiu rukopisného materiálu, jehož pomocí se jí podařilo dospět k několika novým poznatkům o Albíkových spisech a přinést tak důležité opravy k příslušné pasáži Spunarova Repertoria. Na str. 16-17 podává soupis spisů, u nichž považuje Albíkovo autorství za jisté, a v dalších kapitolách podává na základě těchto spisů výklad o Albíkově životě a působení, o studiu medicíny na tehdejší pražské univerzitě, o charakteru soudobého lékařství, a nakonec o tom, jak M. Albík viděl zdravotní stav dvou českých králů, jejichž dvorním lékařem byl. Ukázkami (jež doprovází vlastními překlady, verše tlumočila většinou Dana Svobodová) z Albíkových textů doprovází Milada Řihová výklad jednotlivých kapitol, na str. 145-170 pak podává větší soubor samostatných ukázek. K obojím těmto citátům mám tyto drobné poznámky: nemyslím (a nepotvrzoval by to ani autorčin překlad), že jsou nesrozumitelné verše, o nichž to říká pozn. 67 na str. 32 (pasáž z Vetularia), tamtéž téměř vylučuji, že by byla opravdu řeč o vousu (barba), bude nutno hledat rozumnou konjekтуру. Ke str. 53 — *tenax* (srv. pozn. 170, str. 64) není možno přeložit *zatvrzelý*, význam je *skoupý, skrblik*. Údaj mnichovského rukopisu, uvedený na str. 69 a pak v soupisu na str. 174, je patrně třeba číst takto: „Ista omnia supra scripta ab ore Albici bis doctoris, decretorum *videlicet* et medicine, magistrí omnium medicorum Pragensium, Coloniensium ac Parisiensium, sunt emanata.“ V pozn. 82 na str. 92 je omylem ablativ místo akusativu „et allegant Senecam, dicentem“, v závěru téže poznámky bude ve verši asi na místě upravit na leonínský rým „bibis...ibis“. Takováto malá nedopatření jsou ovšem dobře zdůvodnitelná tím, že autorka zásadně citovala z rukopisů dosud nevydaných Albíkových prací a že výběr, jež předkládá, není kritickým vydáním. Naopak je třeba zdůraznit, že mnohé z toho, co přinášejí tyto Řihovou vybrané a přeložené pasáže, je novou, pro poznání medicíny (a to zejména pražské) v Albíkově době často zásadní, informací.

Velmi záslužný je nově pořízený soupis rukopisů, jež obsahují Albíkovy spisy (str. 170-186). Jak bylo řečeno, údaje Spunarova Repertoria jsou zde rozšířeny o nové informace, jež autorka získala vlastní rukopisnou rešerší, a dále jsou zde uvedeny i kodexy, které Spunar neuvádí a v nichž našel Albíkovy spisy H. J. Weitz (disertace z roku 1970).

Jana Nechutová